

Uvenner, det er ikke nogen Tvang, men naar nu Huslejeloven hører op, vil jeg jo gerne have en Oversigt over, hvorledes Lejerne stiller sig i mine Ejendomme.“ Hr. Fuldmægtigens Indtægter var imidlertid ikke saa store, at han med de Forpligtelser, som i øvrigt hvilede paa ham, turde gaa til denne Forhøjelse af Huslejen, og han erklærede derfor, at det kunde han ikke gaa ind paa. Da han kom hjem fra sit Kontor om Eftermiddagen, gik hans Hustru og græd, hun forstod jo godt Faren, og hun sagde: „Der er sikkert ikke andet at gøre end at betale, ellers bliver vi sagt op, saa saare Huslejelovens Bestemmelser ophører“. Og saa gik Fuldmægtigen den tunge Gang, som sikkert Tusinder af Lejere har maattet gaa, til Hr. Husejeren og underskrev den nye Kontrakt med de 300 Kr. mere i Leje. Se, saaledes sker der en hel Del Lejeforhøjelser gennem frivillige Overenskomster, og derved bliver Lejeforhøjelserne i en Mængde Ejendomme langt større end de 35 pCt.

Men ogsaa paa anden Maade bliver Grundejernes Fortjeneste paa deres Ejendomme betydelig større. Tidligere var det saaledes, i hvert Tilfælde i de Ejendomme, hvor Arbejderklassen, Middelstanden boede, at det var Ejeren, der afholdt baade mindre og større Reparationer, men det er jo noget, der saa godt som ikke finder Sted mere. Næsten overalt er Reparationer og Vedligeholdelse lagt over paa Lejerne. Kommer en godtroende Lejer til Ejeren og beder om at faa tapetsret eller malet eller om at faa dette eller hint lavet, faar han det Svar, at det kan ikke lade sig gøre, og er han ikke tilfreds med Lejligheden, staar det ham jo frit for at flytte. Huslejeloven er jo ikke saa brutal, at den tvinger Lejerne til at blive boende det samme Sted, de har deres personlige Frihed og kan flytte, naar de ønsker det. Resultatet bliver derfor, at hvis Lejerne vil have gjort i Stand — og paa et givet Tidspunkt bliver det jo saa godt som alle Steder nødvendigt at faa Reparationer udført enten af den ene eller den anden Art — bliver Vedligeholdelsesbyrden flyttet fra Ejeren, som har frigjort sig for den, over paa Lejerne. Men der er endnu et Punkt, hvorved Ejerne faar en større Fortjeneste. Forholdene har jo udartet saaledes, at der ingen Lejeledighed er mere her i Hovedstaden. Før Krigen spillede Lejeledigheden en meget stor Rolle, ofte kunde man se 2—3 Lejligheder i en Ejendom staa ledige, og naar de blev lejet ud, var det meget ofte kun for nogle faa Maaneder; der var Lejligheder nok, og store Dele af Arbejder-

klassens Medlemmer flyttede derfor efter det Sted, hvor de fik Arbejde; naar de boede paa Vesterbro, men fik et Stykke Arbejde, som der var Udsigt til vilde vare en længere Tid, paa Amager eller paa Østerbro, flyttede de derhen. Det medførte, at Grundejerne ofte havde Lejligheder staaende ledige i kortere eller længere Tid, og det medførte endnu dette, at Reparationerne var hyppigere. Ganske vist var det ikke Luksusreparationer, der var Tale om, det var Tapeter til en 20—25 Ø. Rullen og en enkelt Gang Strygning med Maling, men i store Ejendomme betød det alligevel noget. Det er Beløb, som nu, ogsaa paa Grund af Bolignøden, spares, og derfor kan man ikke opgøre Merindtægten blot til de 35 pCt., som Loven hjemler, man maa regne med en betydelig større Merindtægt ad de forskellige Veje, jeg her har angivet.

Jeg tror ikke, man forfordeler Ejerne ved under en Nødstilstand at opretholde Bestemmelserne i Boligloven af 1923. Huslejereguleringen er der ingen af Rigsdagens Medlemmer, der tænker paa at opretholde ud i Fremtiden; som den foreslaas her; der er mange, i hvert Fald i mit Parti, som kunde ønske en stedsevarende Boliglovgivning med virkelig Garanti mod voldsom Udbygning af Beboerne, men en Huslejelovgivning i samme Form som denne tror jeg ingen tænker paa, saa Grundejerne behøver ikke at være ængstelige i den Retning. At Forholdene er særlig vanskelige i Hovedstaden, er ganske selvsagt, det erkendes ogsaa fra anden Side. Her spiller jo imidlertid ikke alene de københavns-fredriksbergske Forhold ind, men ogsaa Forholdene, som de har udviklet sig i Landkommunerne og Købstæderne. Den højtærede Indenrigsminister var i sin Forelæggelsestale noget inde derpaa. De, der har beskæftiget sig med Befolkningsforholdene i vort Land, ved, at der gennem en lang Række af Aar har været en stærk Forskydning af Medborgere fra Land til By. Aarsagen er først og fremmest den, at Landbruget, vort Lands bærende Erhverv, ikke selv kan optage sit Fødselsoverskud. Det skubber man fra sig ind til Byerne eller ud over Landets Grænser til fremmede Lande. Denne Forskubelse eller Flytning af Befolkning fra Land til By har antaget en stærkere, en grellere Karakter under Verdenskrigen og efter Krigsperioden, efter at Udvandringen til fremmede Lande er blevet delvis eller helt standset, og den har i høj Grad været medvirkende til, at Befolkningen i Hovedstaden i disse Aar er steget meget